

Lovforslag nr. L 149. Fremsat den 26. januar 2006 af fødevarerministeren (Hans Chr. Schmidt)

Forslag

til

Lov om biavl¹⁾

§ 1. Loven finder anvendelse på ethvert hold af bier.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om hold af bier, der indgår i forsknings- eller forsøgsprojekter.

§ 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri nedsætter et udvalg til at rådgive ministeren i spørgsmål vedrørende loven og bestemmelser fastsat i medfør af loven. Herudover kan udvalget rådgive ministeren i andre spørgsmål om biavlen og dens udviklingsmuligheder.

Stk. 2. Ministeren fastsætter udvalgets sammensætning. Ministeren fastsætter endvidere forretningsorden for udvalget, samt regler for dets arbejde, herunder for sekretariatsbetjening af udvalget.

§ 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan ansætte et antal biinspektører til at bistå sig med administration af loven og af regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om uddannelse af biinspektører.

§ 4. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om uddannelse og registrering af kyndige biavlere. Betaling for opgaver udført af kyndige biavlere er det offentlige uvedkommende.

Bekæmpelse af skadegørere

§ 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om forebyggelse, begrænsning og bekæmpelse af skadegørere hos bier, herunder om

- 1) tilintetgørelse af bifamilier og materiel, der er eller mistænkes for at være angrebet af visse skadegørere,
- 2) behandling af bifamilier og materiel, der er eller mistænkes for at være angrebet af visse skadegørere,
- 3) flytning af bifamilier og materiel, og forbud mod flytning, hvis der er risiko for spredning af visse skadegørere,
- 4) forbud mod anvendelse til biavlformål af honning, voks, m.v. fra bifamilier, der er eller mistænkes for at være angrebet af visse skadegørere og
- 5) indberetning af angreb af skadegørere eller mistanke herom.

Stk. 2. Ministeren kan, som led i forebyggelse og bekæmpelse af skadegørere, fastsætte regler om registrering af biavlere, og om indberetning af oplysninger om placering af bifamilier.

§ 6. Ved tilintetgørelse eller behandling af bier, bifamilier og materiel efter regler fastsat i medfør af § 5, stk. 1, nr. 1 og 2, yder staten biavlere erstatning for tab. Der ydes kun erstatning

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Det Europæiske Fællesskabs direktiv 92/65/EØF af 13. juli 1992 om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af dyr samt sæd, æg og embryoner, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbetingelser, som omhandlet i bilag A, del I til direktiv 90/425/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54), som seneste ændret ved Rådets direktiv nr. 68 af 20. maj 2004 (EUT 2004, L 139, s. 320), og Rådets direktiv 92/118/EØF af 17. december 1992 om dyresundhedsmæssige og sundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af produkter, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbestemmelser, som omhandlet i bilag A, kapitel I, i direktiv 89/662/EØF, og for så vidt angår patogener, i direktiv 90/425/EØF (EFT 1993, L 62, s. 49) som senest ændret ved Kommissionens forordning nr. 445 af 10. marts 2004 (EUT 2004, L 72, s. 60).

for tab i forbindelse med foranstaltninger gennemført som led i den offentlige bekæmpelse. Erstatningen nedsættes og kan efter omstændighederne bortfalde, hvis den pågældende forsættigt eller uagtsomt har medvirket til angrebet af skadegørere.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om beregning af erstatning i henhold til stk. 1 og om udbetaling heraf.

Renavl, bevaringsforanstaltninger, m.v.

§ 7. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler med henblik på sikring af renavl af bier, herunder om betingelser for godkendelse af en parringsstation.

Stk. 2. Ministeren kan endvidere for områder, hvor der gennemføres renavl af bier eller forsøgsarbejde, fastsætte regler til sikring af dette arbejde.

§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om forbud mod hold af arter eller racer af bier, som kan volde skade på avlede bier, eller som af øvrige avlsmæssige grunde må anses for uønskede.

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om bevaring af bestemte arter eller racer af bier inden for et nærmere angivet område, herunder regler om

- 1) fjernelse eller tilintetgørelse af bifamilier af andre arter eller racer fra området og
- 2) forbud mod at flytte andre arter eller racer ind i området.

Stk. 2. Bevaringsforanstaltninger gennemført i medfør af stk. 1, begrænser ikke adgangen til erhvervsmæssig anvendelse af bier af arter eller racer, som det i øvrigt er tilladt at anvende inden for det pågældende område.

Stk. 3. Staten yder erstatning for tab, der påføres biavlere som følge af iværksættelse af bevaringsforanstaltninger i medfør af stk. 1.

Voldgiftsnævn for biforgiftningsskader

§ 10. Den, der ved spredning af giftmidler over planter forårsager forgiftningsskader på bier, er erstatningsansvarlig efter dansk rets almindelige erstatningsregler over for biavlere, frøavlere eller andre, som måtte lide tab herefter.

§ 11. Tvister om erstatning efter § 10 kan indbringes for et voldgiftsnævn.

Stk. 2. Parterne kan, når der er opstået en tvist, aftale, at tvisten kan indbringes for domstolene, uden at voldgiftsnævnet har behandlet sagen.

Stk. 3. Voldgiftsnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 12. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om landets inddeling i voldgiftsnævnskredse og om udpegning af voldgiftsmænd.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler for behandling af sager i voldgiftsnævnet samt om vederlag til voldgiftsmænd og sagkyndige.

§ 13. I forbindelse med behandling af en forgiftningssag har voldgiftsnævnets medlemmer adgang til

- 1) dyrkningsarealer og
- 2) lokaler m.v., hvor der opbevares giftmidler.

Stk. 2. Voldgiftsnævnets medlemmer har endvidere til brug for vurdering af sagen, adgang til vederlagsfrit at udtage prøver af planter og kemikalier, samt til at kontrollere sprøjteudstyr, sprøjtejournaler m.v.

Administration af loven

§ 14. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler eller træffe bestemmelser med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan endvidere fastsætte de regler og iværksætte de foranstaltninger, der er nødvendige for anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold, der er omfattet af denne lov. Ministeren kan fastsætte regler eller træffe bestemmelser om fravigelse af reglerne i ovennævnte retsakter, i det omfang disse indeholder adgang hertil.

§ 15. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af loven eller af regler fastsat i medfør af denne lov eller bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

Stk. 2. Hvis et påbud ikke efterkommes inden en nærmere fastsat frist, kan ministeren lade foranstaltningerne udføre for den ansvarliges regning.

Stk. 3. For foranstaltninger udført i medfør af stk. 2, samt for vedtagne bøder, jf. § 20, stk. 1, er der udpantningsret og adgang til lønindeholdelse

efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

§ 16. Henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om at klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med vedkommende minister henlægge sine beføjelser efter loven til en anden statslig myndighed eller institution. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

§ 17. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, har til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til bistader, bifamilier, bi-gårde og dertil hørende materiel samt alle lokaliteter, hvor der kan forefindes bier for at tilvejebringe oplysninger til brug for kontrol og løsning af opgaver i henhold til loven, regler fastsat i medfør af loven eller bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov. På samme måde har ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil adgang til offentlige og private ejendomme, registre, forretningsbøger, dokumenter m.v., der skal føres i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf, herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form.

Stk. 2. Den, der er omfattet af reglerne i denne lov eller af regler fastsat i medfør af loven eller af bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov, skal efter anmodning fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller den, ministeren bemyndiger hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrollens gennemførelse, samt vederlagsfrit yde ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden bistand ved kontrol, prøvetagning, kopiering og udleve-

ring af skriftligt materiale og udskrifter af oplysninger, som opbevares i elektronisk form.

Stk. 3. Ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan vederlagsfrit udtage prøver til undersøgelse.

§ 18. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om kontrol med overholdelsen af loven, de i medfør af loven fastsatte regler eller Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af denne lov.

Straffe- og ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 19. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder forbud eller undlader at efterkomme et påbud meddelt efter § 15,
- 2) undlader at afgive oplysninger efter § 17, stk. 2, eller
- 3) undlader at stille bistand til rådighed efter § 17, stk. 2.

Stk. 2. I regler, der er udstedt i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af reglerne. I reglerne kan der endvidere fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i regler fastsat af Det Europæiske Fællesskab om forhold, der er omfattet af denne lov.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 20. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end bøde, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 2. Med hensyn til den i stk. 1 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelserne i retsplejeloven om krav til indholdet af et anlageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelsen inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

§ 21. Loven træder i kraft den 1. oktober 2006.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov om biavl, jf. lov-bekendtgørelse nr. 585 af 6. juli 1995, idet dog § 13, stk. 1, nr. 3, § 13, stk. 3, og § 15, stk. 2 og

3, for så vidt angår ud- og indførsel, forbliver i kraft.

Stk. 3. Regler fastsat i medfør af den i stk. 2 nævnte lov forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler fastsat i medfør af denne

lov eller andre love. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

§ 22. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har besluttet at iværksætte et arbejde for at styrke den danske biavl. Der er tale om en flerstrengt indsats med fokus på

- en styrket erhvervspolitisk indsats
- en styrket natur og fritidsrelateret indsats
- en styrket og forenklet administrativ indsats

Biavlen i Danmark omfatter såvel erhvervsbiavlere, deltidsbiavlere som hobbybiavlere. Udover de direkte brugere af honning og andre biprodukter nyder også landmænd, gartnere, frugtavlere og andre brugere af parker, skove og det åbne land gavn af bierne. Målgruppen for indsatsen omfatter derfor en bred og sammensat kreds, idet biavl og bibestøvningen understøtter erhvervsliv, naturliv og fritidsliv.

Den generelle indsats for at styrke området omfatter udover forslaget til en ny lov om biavl, afdækning af øvrige erhvervspolitiske muligheder for at styrke biavlen, samt afdækning af forskningsbehovet på området ved udarbejdelse af en videnssynthese.

I det indledende lovforberedende arbejde har der været afholdt to dialogmøder. Biavlerforeningerne, landbruget, Danmarks Naturfredningsforening m.fl. har været inviteret. Ved møderne har man med udgangspunkt i den gældende lov identificeret de muligheder for forbedringer, der gennem lovarbejdet vil kunne styrke, forenkle og modernisere rammerne for biavlen.

2. Lovforslagets hovedindhold

Med forslaget til lov om biavl videreføres i hovedtræk elementerne i den gældende lov, idet bestemmelserne forenkles og moderniseres.

Efter lovforslaget nedsætter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri et udvalg, der har til opgave at rådgive i spørgsmål omfattet af loven m.v. Derved skabes med loven rammer for en bredere rådgivning på området end hidtil. Det er bl.a. hensigten, at Fødevarestyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen og Landbrugs-

raadet skal være medlemmer af udvalget. Samtidig er det hensigten, at udvalget ikke kun skal beskæftige sig med spørgsmål af bisygdomsmæssig karakter, men også mere bredt med biavl, for eksempel i forbindelse med spørgsmål om bestøvningsaspekter, rekruttering til erhvervet, uddannelsesspørgsmål, udmøntningen af honningprogrammet og biavlens lønsomhed generelt m.m. Den præcise sammensætning af udvalget fastsættes gennem forretningsordenen for udvalget.

Fødevarerministeren foreslås desuden bemyndiget til at kunne fastsætte regler om forebyggelse, begrænsning og bekæmpelse af skadegørere hos bier. Den gældende lov anvender kun betegnelsen sygdomme. Ordet "sygdom" kan opfattes som alene omfattende skade forvoldt af mikroorganismer svampe, bakterier, vira, eventuelt også mider, mens f.eks. angreb af rovinsekter og parasiterende insekter ikke vil blive kaldt en sygdom. Der har imidlertid vist sig et behov for at tydeliggøre, at ikke kun sygdomme, men alle skadelige organismer hos bier og biers yngel, er omfattet af bestemmelserne om forebyggelse m.v. Det er derfor i forslaget til § 5 anført hvilke typer af regler, der kan fastsættes med henblik på at forbygge, begrænse eller bekæmpe skadegørere hos bier.

Efter forslaget kan fødevarerministeren ansætte et antal biinspektører til at bistå med administration af loven og af regler fastsat i medfør heraf. Biinspektørernes virkefelt foreslås udvidet i takt med, at uddannelsen af inspektørerne optimeres, så det sikres, at inspektørerne løbende får kendskab til de regler, der gælder for udførelse af opgaver for staten.

3. Lovforslagets baggrund

Den samfundsmæssige nytte af biavlen er især knyttet til biernes store betydning for bestøvning af en lang række afgrøder og vilde planter. Der er en samfundsmæssig interesse i at bibeholde en tilstrækkelig stor bestand af avlede bier, især honningbier, men også i mindre grad humlebier. Dette begrunder den offentlige interesse i at medvirke til forebyggelse og bekæmpelse af skadegørere hos bier.

Biavl i Danmark er bl.a. karakteriseret ved at blive udført af et meget stort antal avlere med relativt få stader. Denne driftsform resulterer i en ringe individuel økonomisk gevinst, og biavlerne kan næppe forventes at have tilstrækkelig kapacitet til uden offentlig støtte at varetage kontrollen med skadegørere. Mens hele samfundet drager gevinst af biernes bestøvning, og landbrugs- og gartnerierhvervet i særdeleshed drager nytte af afgrødernes bestøvning, honoreres den enkelte biavler ikke for bestøvningen af den vilde flora og kun for en lille del af afgrødebestøvningen efter private aftaler.

Det eksisterende system fungerer i et bredt samarbejde mellem de offentlige myndigheder, biavlerforeningerne samt det landsdækkende netværk af offentligt honorerede bisydomsinspektører og frivillige kyndige biavlere. Aktiviteterne består bl.a. i kurser, uddannelse, sygdomsberedskab og sygdomsbekæmpelse. Det vurderes som en styrke, at biavl på denne vis er bredt forankret i lokalområderne.

I det lovforberedende arbejde har frivillighedsaspektet spillet en væsentlig rolle i vurderingen af behovene for en bred offentlig registrering, offentliggørelse etc. Hovedkonklusionerne har været, at der i højere grad er et behov for præcisering og synliggørelse af de forskellige snitflader, for eksempel mellem det offentlige myndighedsberedskabs rolle og det frivillige engagement, end der er behov for en bredere offentlig tilrettelæggelse af alle aktiviteter. Den store spredning i avlernes bifamilieantal har understreget fordelene ved denne fremgangsmåde, hvilket også er blevet bekræftet gennem drøftelserne med biavlerorganisationerne. I stedet er der i lovforslaget skabt nogle overordnede rammer med bemyndigelse til at gribe ind i særligt påkrævede situationer, herunder ved en behovsrelateret og konkret registrering af biavlere og placering af bifamilier. Her tænkes særligt på et pludseligt angreb af skadegørere eller forekomst af nye invasive arter i Danmark, som kan true bestanden af bier, f.eks. som følge af klimatiske ændringer.

3.1. Biavlens betydning

Biavl er i Danmark et frit erhverv og kan udøves af enhver, der ønsker det, uden at der stilles særlige krav til uddannelsesmæssig baggrund eller lignende.

Biavl i Danmark er bl.a. karakteriseret ved at blive udført af et meget stort antal avlere med relativt få stader. Det anslås, at der i dag er ca. 4.000 biavlere med tilsammen ca. 150.000 bifamilier. Størstedelen er hobby-biavlere, der repræsenterer et bredt udsnit af befolkningen, ca. 700 er deltidsbiavlere (momsregistrerede), mens ca. 100 er professionelle fuldtidsbiavlere,

der har størstedelen af indtægten fra biavl. Det anslås, at der er ca. 30 dronningeavlere, der producerer dronninger med henblik på salg.

Den væsentligste indtægt ved biavl er salg af honning. Der produceres i Danmark årligt ca. 2.500 tons honning til en anslået værdi af ca. 50 mio. kr. Erhvervsbiavlens anslås til at stå for halvdelen af den samlede honningproduktion.

Biavlerne har endvidere i begrænset omfang mulighed for indtægter fra udstationering af bier til bestøvning, ligesom der er indtægtsmuligheder fra handel med udstyr og produkter i relation til biavl.

I tilknytning til biavl er der i Danmark enkelte småindustrier, som fremstiller materiel til biavl eller aftager dens produkter.

I en udredning fra EU-kommissionens Udvalg for landbrug og udvikling af landdistrikter i 1994 (Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter (1994) KOM(94)0256-C4-0108/94, 13pp) blev det anslået, at honningbier varetager 90 pct. af insektbestøvningen for ca. 80.000 plantearter. Honningbiens relative betydning for bestøvning af den vilde flora er voksende i takt med, at antallet af vilde, bestøvende insekter i naturen bliver mindre.

I Danmark er insektbestøvning afgørende for udbyttet ved kløverfrøavl og frugt- og bæravl, men også for raps har insektbestøvningen en vis betydning. Især honningbier er effektive i denne bestøvning, dog bidrager også vilde insekter.

Omfanget og værdien af honningbiers bestøvning af afgrøder og vilde planter er vanskeligt at estimere. EU-kommissionens Udvalg for landbrug og udvikling af landdistrikter anslås i ovennævnte udredning, at værdien af honningbiers afgrødebestøvning i EU gennemsnitligt er 30-50 gange større end værdien af den producerede honning. Lægges denne vurdering til grund, vil det for Danmark betyde en bestøvningsværdi på mellem 1,5 mia. kr. og 2,5 mia. kr. årligt for honningbier alene.

Et dansk skøn fra 1995 (Egil Holm, Lærebog i biavl) anslår værdien af insektbestøvning af afgrøder i Danmark til 0,5 mia. kr. årligt. En engelsk udredning fra 2001 (Temple et al (2001) Economic policy evaluation of DEFRA's Bee Health Programme. Adas Consultants Ltd., UK) anslår værdien af afgrødebestøvning til ca. 15 gange honningværdien. Overført til danske forhold svarer det til en værdi af afgrødebestøvning på 0,75 mia. kr. årligt.

Der er såvel biologiske som økonomiske årsager til estimaternes forskellighed. Vurderingen af honningbiers andel af den samlede insektbestøvning varierer, ligesom honning- og afgrødepriser og afgrødernes

dyrkningsareal bidrager til en uundgåelig beregningsusikkerhed. For at afdække den nyeste viden på området har fødevareministeren taget initiativ til udarbejdelse af en vidensyntese herom.

4. Gældende ret

Sigtet med regulering af biavl var oprindeligt hensynet til landbrugserhvervets behov for bestøvning, hvor honningbien spiller en vigtig rolle. Bier har derfor traditionelt i reguleringshenseende været anset som tæt forbundet med planteområdet.

Hovedindholdet i den gældende lov om biavl er bekæmpelse af bisygdomme og beskyttelse af bier mod forgiftning fra plantebeskyttelsesmidler.

Loven administreres af Plantedirektoratet i snævert samarbejde med Danmarks JordbrugsForskning, mens veterinærkontrollen ved ind- og udførsel varetages af Fødevarestyrelsen under Familie- og Forbrugerministeriet.

4.1. Bisygdomsnævnet, bisygdomsinspektører, kyndige biavlere m.v.

Efter bestemmelserne i den gældende lovs § 1 bistår ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri dels af Statens Bisygdomsnævn, dels af et antal bisygdomsinspektører, tilsynsmænd og kyndige biavlere ved administration af loven.

Bisygdomsnævnet, hvis sammensætning fremgår af loven, kan efter bestemmelserne i § 3 iværksætte forsøgsarbejde med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af sygdomme hos bier. Nævnet har dog i praksis alene haft en rådgivende funktion i sager omfattet af loven.

Bisygdomsinspektører og tilsynsmænd udfører opgaver for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri som led i bisygdomsbekæmpelsen, herunder kontrolopgaver. Bisygdomsinspektørerne fungerer dermed som ministeriets repræsentanter i lokalområdet. Biavleren har pligt til at informere den lokale bisygdomsinspektør eller Danmarks JordbrugsForskning ved fund af visse sygdomme.

Til hver af landets 48 lokalområder er der udpeget en bisygdomsinspektør. Inspektørerne skal være kyndige biavlere og have været biavlere i mindst 3 år. Inspektørerne ansættes for en periode af 5 år ad gangen. Inspektørerne udfører arbejde i henhold til arbejdsordre fra Danmarks JordbrugsForskning og aflønnes i henhold til cirkulære om aflønning af bisygdomsinspektører og tilsynsmænd. Tilsynsmændene har samme baggrund som bisygdomsinspektørerne, men udfører kun arbejde for Danmarks JordbrugsForskning, når en bisygdomsinspektør rekvirerer dem til at assistere sig.

En biavl kan registreres af Fødevareministeriet som kyndig biavl efter at have gennemgået den særlige uddannelse som Danmarks JordbrugsForskning udbyder. I 2005 var der registreret ca. 900 kyndige biavlere.

Forud for enhver flytning eller overdragelse, skal bier være synet og erklæret fri for alvorlige sygdomme. Dette syn rekvireres af biavleren og fortages af en kyndig biavl, der udsteder en attest herom.

Udstedelse af attest er af privatretlig karakter, og eventuel betaling for ydelsen afregnes parterne imellem.

4.2. Bisygdomme

Bekæmpelse af sygdomme hos bier blev lovfæstet i 1908. Allerede i 1909 blev der for første gang bevilliget offentlige midler til bekæmpelse af bisygdomme.

Der er tale om et tæt samarbejde mellem offentlige og private interesser i indsatsen for bisygdomsarbejdet.

Indsatsen over for bisygdomme omfatter i dag obligatorisk syn af bier forud for flytning, hvilket medfører, at der årligt synes ca. 10 pct. af alle bifamilier. Uddannelse af kyndige biavlere, bisygdomsinspektørernes vejledning af biavleren samt pligt for biavleren til at anmelde mistanke om angreb af visse sygdomme er ligeledes en væsentlig del af bekæmpelsen. Hertil kommer Fødevareministeriets tilintetgørelse eller behandling i forbindelse med udbrud af særligt farlige sygdomme.

Den traditionelt mest frygtede sygdom er den ondartede bipest, der forårsages af en bakterie, *Paenibacillus larvae*. Bakterien er sporedannende og i det stadie særdeles robust. Den modstår almindelig rengøring, hvilket gør den vanskelig at bekæmpe. Den naturlige smittevej er ved kontakt mellem bier, f.eks. hvis raske familier røver honning fra familier, der er døde af ondartet bipest. Dog er det især genbrug af brugte vokstavler, der har ført til epidemiske situationer. I Danmark bekæmpes ondartet bipest uden brug af medikamenter, enten ved at fjerne alt yngel og voks fra bierne i to omgange, "dobbelts omsætning", eller ved tilintetgørelse af hårdt angrebne bifamilier. I de sidste 15 år har der været mellem 50 og 134 tilfælde årligt. Der var en fordobling af antallet af tilfælde i 1995. Avlsarbejdet i Danmark havde muligvis fokuseret for meget på honningproduktion, mens sygdomstolerancen var blevet forsømt. Hyppige eftersyn af de kyndige biavlere og indgriben fra bisygdomsinspektørerne i de ramte bigårde forhindrede en større epidemi, og i 2005 var antallet af tilfælde igen under 60.

Stenyngel er ikke set i Danmark siden 1970, men da svampene, der forårsager stenyngel, også kan angribe mennesker (zoonose), vil bifamilier, angrebet af stenyngel, blive tilintetgjort som led i den offentlige bekæmpelse.

Siden 1984 har en ny mide (*Varroa destructor*) bredt sig i Danmark, og i dag er kun bierne på Anholt fri for denne parasit. *Varroa*-miden kræver bekæmpelse hvert år for at holde antallet af mider under skadestærskelen, men de forårsager alligevel skader på bierne, især indirekte ved at fungere som vektor for en række virus sygdomme. Det er overladt til biavlere at bekæmpe *varroa*-miden, og der anvendes en række forskellige metoder; rent biologiske metoder (dronningindespærring og droneyngelfratagelse), fysiske metoder (varmebehandling) eller kemiske midler enten i form af organiske syrer (myresyre, mælkesyre og oxalsyre) eller med flumethrin, et syntetisk pyrethroid.

Traké-miden blev i 2000 fundet i Danmark, men den synes ikke at brede sig eller forårsage store problemer.

Den lille stadebille er endnu ikke konstateret i Danmark, men der er en reel risiko for, at den kan blive indslæbt til landet ved indførsel af bier og bimateriel. Tilsvarende gør sig gældende for *Tropilaelaps*-midderne, der dog ikke antages at kunne etablere sig i Danmark under de nuværende klimatiske betingelser.

Der beskrives stadig nye skadegørere hos honningbier, og det vil være naturligt til stadighed at opdaterer beredskabet for at sikre sig imod spredning af disse.

Biavlere har pligt til at anmelde forekomst af ondarteret bipest, stenyngel, den lille stadebille og *Tropilaelaps*-midter til myndighederne. Dette gælder tillige for forekomst af europæisk bipest og *varroa* uanset, at disse ikke er underlagt offentlig bekæmpelse.

Danmark er indberetningspligtig til EU for angreb af den lille stadebille og *Tropilaelaps*-midter og til Office International des Epizooties (OIE) for angreb af ondarteret og europæisk bipest, *varroa*, trakémide, nosema og *Tropilaelaps*-midter. Indberetningspligten fremgår af henholdsvis Rådets direktiv 92/565/EØF af 13. juli 1992 om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af dyr samt sæd, æg og embryoner, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbetingelser, som omhandlet i bilag A, del I til direktiv 90/425/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) og af Office International des Epizooties' regelsæt.

De væsentligste elementer i bekæmpelsen af skadegørere hos honningbier i Danmark er forebyggelse af smittespredning, tidlig opdagelse ved det store korps

af kyndige biavlere og målrettet indsats ved angreb, der kan udvikle sig fatalt. Specielt med hensyn til *varroa*-miden har biavlere vist sig i stand til selv at håndtere et nyt problem, om end der hersker uenighed blandt biavlere om, hvilke behandlingsmetoder, som bør kunne benyttes. *Varroa*-midens etablering i Danmark har formentlig været medvirkende årsag til den kraftige tilbagegang i antallet af biavlere, idet besværet med sygdomsbekæmpelse fik mange hobbyavlere til at holde op med biavl.

4.3. Erstatning

For at kunne iværksætte en effektiv sygdomsbekæmpelse, er det nødvendigt, at biavlere hurtigst muligt anmelder sin mistanke om sygdomsudbrud. Muligheden for at få erstatning har traditionelt været set som et bidrag til at motivere de berørte biavlere til at anmelde og i øvrigt medvirke positivt både ved diagnosticering og bekæmpelse af de alvorlige sygdomme.

Erstatning udbetales i forbindelse med angreb af skadegørere, der er en offentlig interesse i at behandle, fordi de medfører høj smitterisiko og dødelighed.

Med hjemmel i den gældende lovs § 13, stk. 2, ydes der erstatning til avlere for økonomiske tab i forbindelse med foranstaltninger, der iværksættes som led i offentlig bekæmpelse af sygdomme. I praksis udbetales erstatning for de bifamilier, der behandles eller tilintetgøres, hvilket hidtil alene har omfattet bier, der er konstateret angrebet af ondarteret bipest.

Erstatningen, der oprindeligt var fastsat på basis af Danmarks Biavlereforenings honningnotering, har siden 1992 udgjort kr. 77 kr. pr. omsatte familie og 183 kr. pr. tilintetgjort familie.

Efter de gældende regler kan retten til erstatning mistes, hvis vedkommende selv har været skyld i, at bifamilien er blevet smittet, ligesom erstatningen kan nedsættes, hvis vedkommende ikke har søgt at begrænse skaden.

4.4. Renavl

Af forædlingshensyn kan det være nødvendigt at holde biracer og avlslinjer geografisk adskilt. Med henblik på sikring af en sådan renavl af honningbier er det efter den gældende lovs § 14 muligt at godkende områder til etablering af parringsstationer. I disse renparringsområder må kun en bestemt genetisk linje avles.

Parringsstationerne skal, for at undgå uønsket indkrydsning af fremmede arveanlæg, være beliggende i afgrænsede områder, typisk mindre øer og halvøer.

Godkendelse af en ansøgning om etablering af et renavlsområde meddeles på baggrund af oplysninger om bl.a. ansøgerens kvalifikationer som bidronninge-

avler. Før der kan træffes afgørelse, offentliggøres meddelelse om ansøgningen i den lokale presse, således at biavlere og frøavlere inden for området har mulighed for at komme med indsigelser. Bisygdomsnævnet høres forud for en godkendelse.

Der er i dag godkendt ca. 20 renparringsområder. Godkendelsen meddeles for 5 år ad gangen, og det er en betingelse for opretholdelse af godkendelsen, at der udføres avlsarbejde, og at der årligt indsendes en rapport herom.

4.5. Biforgiftninger

De særlige regler, der indgår i lov om biavl om forbud mod sprøjtning med beskyttelsesmidler, der er farlige for bier, fremgår nu for størstedelen af lov om kemiske stoffer og produkter (kemikalieloven) jf. lov bekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996, som senest ændret ved lov nr. 564 af 24. juni 2005.

4.6. Voldgift

Den gældende lov om biavl indeholder dels regler, der skal medvirke til at hindre forgiftning af bier, når der sprøjtes med plantebeskyttelsesmidler, dels regler om voldgiftsnævnsbehandling af sager om biforgiftninger.

Efter de nuværende regler er Danmark opdelt i 6 voldgiftskredse, der dækker 15 lokalområder. For hver voldgiftskreds udpeges efter indstilling fra Justitsministeriet en voldgiftsformand, der skal have bestået en juridisk kandidateksamen, jf. § 10, stk. 1, i den gældende lov. I praksis har formanden for voldgiftsretten været dommer. I hvert af lokalområderne udpeges 2 voldgiftsmænd, der er henholdsvis biavlskyndige og planteavlskyndige. Medlemmerne og deres suppleanter udnævnes for en 5-årig periode.

Ønskes en retlig prøvelse af tvister om biforgiftningsskader, skal voldgiftsnævnet inddrages. Voldgiftsnævnet er kun anvendt meget få gange de seneste ti år.

Fødevarerministeriet indestår over for voldgiftsnævnene for betaling af pålagte sagsomkostninger, hvis de ikke bliver betalt, eller det ikke er muligt at påvise en skadevolder. Hjemlen hertil fremgår af tekstanmærkning nr. 41 på Finansloven.

4.7. Veterinærkontrol

I forbindelse med udførsel eller eksport af levende bier eller larver skal der i henhold til Rådets direktiv 92/565/EØF af 13. juli 1992 om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af dyr samt sæd, æg og embryoner, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbetingelser, som omhandlet i bilag

A, del I til direktiv 90/425/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) foretages veterinærkontrol.

Når det er godtgjort, at der ikke inden for en nærmere angiven radius har været konstateret udbrud af alvorlige bisygdomme, kan Fødevarestyrelsen udstede et sundhedscertifikat, der skal anvendes ved udførsel eller eksport.

Ved indførsel eller import foretages dokument- og sundhedskontrol af bier.

Det er Fødevarestyrelsen, der forestår veterinærkontrollen.

I forbindelse med etablering af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, hvorunder Fødevarestyrelsen hører, blev reglerne i lovens § 13, stk. 1, nr. 3, og stk. 3, f.s.v.a. ud- og indførsel, overført til det nyoprettede ministerium.

5. Lovforslagets indhold

Med forslaget videreføres og moderniseres hovedindholdet af den gældende lov.

Lovens anvendelsesområde foreslås tydeliggjort. Loven omfatter således alle bier, som avles (holdes) uanset art og formål med holdet, herunder hvor formålet er produktion af honning, propolis, gelé royale, voks eller andre produkter, dronninger eller andet formeringsmateriale samt, hvor formålet er forsøgsarbejde eller naturbevaring.

Det foreslås, at der som hidtil nedsættes et udvalg, der skal være rådgivende over for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri i spørgsmål omfattet af loven. Herudover vil udvalget kunne rådgive ministeren i forbindelse med andre spørgsmål af betydning for biavlen og udviklingen heraf.

Det er hensigten at det fremtidige udvalg skal have en bredere sammensætning end Statens Bisygdomsnævnet, der er nedsat i henhold til den gældende lov. Samtidig er det hensigten, at udvalget ikke kun skal beskæftige sig med spørgsmål af bisygdoms-mæssig karakter. Således vil fødevarerministeren, hvor det findes formålstjenligt, kunne gøre brug af udvalgets ekspertise og erfaring inden for et mere bredt område af biavl. Det kunne for eksempel dreje sig om spørgsmål om bestøvningsaspekter, rekruttering til erhvervet, uddannelse, udmøntningen af honningprogrammet, biavlens lønsomhed generelt osv. Også i forbindelse med høringer om andre ministeriers lovgivning vil fødevarerministeren ud fra en konkret vurdering kunne rette henvendelse til udvalget.

Udvalgets sammensætning og opgaver vil blive fastsat i forretningsordenen for udvalget, som derved vil kunne tilpasses i takt med udviklingen.

Bisygdomsinspektører og tilsynsmænd udfører i dag opgaver for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri som led i bisygdomsbekæmpelsen, og fungerer som ministeriets repræsentanter i de 48 lokalområder. Inspektørerne udfører bekæmpelse af bisygdomme hos biavlere i området. Tilsynsmænd har hidtil fungeret som assistenter for bisygdomsinspektørerne.

Systemet er velfungerende og har såvel formel som uformel betydning for bisygdomsarbejdet i de enkelte lokalområder. Det vil derfor indtil videre blive videreført. Som konsekvens af at inspektørerne skal beskæftige sig med andet og mere end bisygdomme, foreslås titlen ændret til biinspektør og titlen som tilsynsmand videreføres efter forslaget ikke.

Indsatsen over for bisygdomme m.v. er baseret på samarbejde mellem offentlige og private aktører på området.

Den gældende lov anvender betegnelsen "sygdomme". Der har imidlertid vist sig et behov for at tydeliggøre, at ikke kun sygdomme, men alle skadelige organismer hos bier og biers yngel er omfattet af bestemmelserne om forebyggelse. Ordet "sygdom" kan opfattes som alene omfattende skade forvoldt af mikroorganismer svampe, bakterier, vira, eventuelt også mider, mens f.eks. angreb af rovinsekter og parasitterende insekter ikke vil blive kaldt en sygdom. Det er derfor i forslaget til § 5 anført hvilke typer af regler, der kan fastsættes med henblik på at forebygge, begrænse eller bekæmpe skadegørere hos bier. Bestemmelsen er ikke udtømmende. Det kan for eksempel i forbindelse med en eventuel fællesskabsregulering blive behov for at fastsætte yderligere typer af regler.

Med forslaget til § 5, stk. 2, skabes der mulighed for, at fødevarerministeren som led i bekæmpelsen af skadegørere kan fastsætte regler om en behovsstyret registrering af biavlere samt om indberetning af oplysninger om placering af bifamilier.

Umiddelbart er det ikke hensigten at stille krav om en generel registrering af biavlere.

For at kunne iværksætte en effektiv bekæmpelse er det nødvendigt, at biavleren hurtigst muligt anmelder sin mistanke om angreb af skadegørere. Muligheden for at få erstatning har traditionelt været set som et bidrag til at motivere de berørte biavlere til at anmelde og i øvrigt medvirke positivt både ved diagnosticering og bekæmpelse af visse skadegørere.

Der vil derfor efter forslaget til § 6 som hidtil kunne ydes erstatning for økonomiske tab i forbindelse med foranstaltninger, der iværksættes som led i offentlig bekæmpelse af skadegørere, der indgår i den offentlige

ge bekæmpelse. Erstatningen vil tage udgangspunkt i markedsprisen for en bifamilie.

De gældende regler for etablering af parringsstationer med henblik på renavl, vil indtil videre fortsætte uændret. Hjemlen hertil fremgår af forslaget til § 7.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 8 er det muligt at fastsætte regler om forbud mod hold af biarter og -racer, som vurderes at kunne være skadelige for den eksisterende population af holdte bier i Danmark, f.eks. ikke-hjemmehørende bier med invasive eller parasitære karakteristika, eller bier som frygtes at kunne indslæbe nye bisygdomme.

Med forslaget til § 9 opretholdes hjemlen til at iværksætte særlige foranstaltninger for at bevare den brune bi, hvoraf der hidtil alene har været en population på Læsø.

Som efter den hidtidige regulering, er det i forslaget til § 10 præciseret, at den, der ved spredning af giftmidler over planter forårsager skader, er erstatningsansvarlig efter lovgivningens almindelige regler.

Reglerne, jf. afsnit 4.6. ovenfor, i den gældende lov om biavl om voldtgiftsnævnshandling af sager om biforgiftninger, foreslås med bestemmelserne til §§ 11-13 videreført i forenklet form. Forenklingen foreslås som konsekvens af, at voldtgiftsnævnet kun er anvendt få gange de seneste 10 år. Eftersom det er den almindelige opfattelse, at voldtgiftsnævnet for biforgiftningsskader gennem årene har haft en uformel betydning ved løsning af tvister, har man fundet det væsentligt at opretholde muligheden for nævnshandling af tvister som følge af biforgiftningsskader. Dette understøttes af Retsplejerådet udtalelse i betænkning nr. 1401/2001, hvor det anføres, at administrative nævn kan have en nyttig funktion ved løsning af tvister.

Herudover foretages ændringer som følge af de retssikkerhedsmæssige forslag, som fremgår af Retsplejerådets anbefalinger i betænkning nr. 1401/2001, (side 143-154). Det foreslås således, at tvister om biforgiftningsskader kan behandles ved de ordinære domstole i 1. instans, hvor parterne indgår aftale herom efter at biforgiftningsskaden er sket. Ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn foreslås det endvidere, at afgørelser truffet af voldtgiftsnævnene vedrørende forgiftning af honningbier ikke skal kunne tvangsfuldbyrdes. Baggrunden herfor er, at voldtgiftsnævnet i lighed med andre administrative nævn ikke formelt træffer afgørelse under tilsvarende retsgarantier med hensyn til sammensætning og sagsbehandling som domstolene. Retten til tvangsfuldbyrdelse må anses for at være en reminiscens fra en tidligere retstilstand.

Med forslaget til § 14 bemyndiges fødevareministeren til at fastsætte regler til gennemførelsen af direktiver og beslutninger om forhold omfattet af loven. Forordninger er umiddelbart gældende, men det kan være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at udstede nationale regler til supplerende af en forordnings bestemmelser, f.eks. hvis forordningen giver medlemsstaterne adgang til at vælge mellem flere angivne løsninger. Der kan desuden være tale om udstedelse af regler af mere administrativ art, f.eks. om administrerende myndighed, ansøgningsprocedurer, kontrol, tilsyn mv.

Tilsvarende bestemmelse findes i en række andre love inden for ministerområdet.

Som noget nyt foreslås der i § 15 skabt hjemmel til, at fødevareministeren kan nedlægge de forbud og udstede de påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af regler fastsat efter loven.

Det er ikke muligt udtømmende at beskrive, hvori sådanne forbud eller påbud vil bestå. Det strækker sig fra forbud mod at flytte bifamilier eller bimateriel til krav om fjernelse eller destruktion af brugt materiel.

Hensynet bag nedlæggelse af forbud og udstedelse af påbud vil være at forebygge en eventuel spredning af skadegørere til andre bier, bigårde eller bifamilier.

Virkemidlerne vil blive benyttet i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip. Det foreslås endvidere, at foranstaltninger kan udføres for den ansvarliges regning, hvis et forbud eller påbud ikke efterkommes inden en nærmere fastsat frist.

Lovforslaget indeholder endvidere en række bestemmelser af mere administrativ karakter.

Af disse bestemmelser svarer forslaget til § 16 om klageadgang, remonstration og delegation af beføjelser til § 3a i den gældende lov.

Som noget nyt foreslås det i § 20, at der skabes hjemmel til at kunne anvende administrative bødeforelæg i overtrædelsessager, hvor den pågældende erklærer sig skyldig i en overtrædelse og i øvrigt er enig i at sagen kan afgøres udenretligt.

Det bemærkes, at bestemmelserne om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af bier blev overført til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ved bekendtgørelse nr. 1530 af 20. december 2004 om ændring af bekendtgørelse om ændring i ministeriernes forretningsområder. Bestemmelserne i den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 3, § 13, stk. 3, og § 15, stk. 2 og 3, for så vidt angår ud- og indførsel vil således indtil videre forblive i kraft, men forventes på sigt at blive omfattet af lov om hold af dyr.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige vil være begrænsede.

Der tilsigtes en forenklet administration i forbindelse med voldgiftssystemet jf. §§ 11-13.

Efter tekstanmærkning nr. 41 på Finansloven, indestår Fødevareministeriet for betaling af udgifterne til voldgiftsnævnet i visse situationer. Hensynet bag bestemmelsen skønnes ikke længere at være til stede. Hjemlen til at afholde omkostninger vil derfor ikke blive medtaget på Finansloven for 2007. Det beløb der har været afsat på Finansloven til dækning af omkostninger har siden 1985 udgjort 20.000 kr.

Da der er tale om meget begrænsede beløb, vil konsekvensen af de ændrede bestemmelser ligeledes være begrænset.

Forslaget i § 2 om et rådgivende udvalg til erstatning af det eksisterende Statens Bisygdomsnævn forventes at øge muligheden for hurtigt at drøfte spørgsmål af relevans for biavl.

Da udvalgets medlemmer vil repræsentere organisationer og offentlige institutioner vil der som hidtil ikke være omkostninger for staten forbundet med udvalget.

En udbygning af biinspektørernes uddannelsesniveau skønnes at betyde en begrænset merudgift på ca. 50.000 kr. årligt. Merudgiften vil blive afholdt inden for Fødevareministeriets rammer.

Forslaget i § 5 om hjemmel til registrering af biavlere og bistadernes geografiske placering kan, alt efter i hvilken grad og med hvilke metoder, der udnyttes, give anledning til en forøget administrativ belastning til indsamling og vedligeholdelse af data. Samtidigt er det dog hensigten, at registreringen som udgangspunkt alene vil blive iværksat med henblik på en effektivisering af bekæmpelsen af skadegørere. Biinspektører m.v. vil i givet fald få et effektivt og for dem arbejdsbesparende redskab til rådighed.

Den foreslåede ændring af erstatningsniveauet vil medføre en udgiftsstigning, der på grundlag af det nuværende sygdomsbillede skønnes at udgøre ca. 30.000 kr. årligt.

Det er ikke muligt at estimere forventelige udgifter til erstatning. Beløbet vil afhænge dels af omfanget og karakteren af angreb af alvorlige skadegørere, dels af, i hvor stort et område tilintetgørelse eller behandling af bier vil skulle finde sted og dermed, hvor mange bifamilier der vil blive tilintetgjort eller behandlet.

Det skønnes dog, at det beløb, der vil komme til ubetaling pr. biavlere, ikke vil overstige de grænser (p.t. 3.000 Euro, svarende til ca. 21.000 kr. over en

tre-årig periode), der er fastsat i henhold til Kommissionens forordning nr. 1860/2004 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på *de minimis*-støtte i landbrugs- og fiskerisektoren (EUT 2004, L325, s. 4). Der vil blive stillet krav om, at erstatningsmodtageren skal afgive en erklæring om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang, der inden for de seneste 3 år er modtaget eller modtages andre former for statsstøtte, der henregnes som *de minimis*-støtte.

Hvis det offentlige i tilfælde af et isoleret fund af f.eks. den lille stadbille, som endnu ikke er fundet i Nordeuropa, beslutter at tilintetgøre alle, dvs. også ikke angrebne bifamilier i en radius af 1 km, vil det ud fra en gennemsnitsbetragtning medføre tilintetgørelse af ca. 10 bifamilier (idet gennemsnitstætheden af bifamilier i Danmark er ca. 3 pr. km²), hver til en gennemsnitspris af ca. 800 kr., altså i alt ca. 8.000 kr. pr. udbrud. Imidlertid er bistader i Danmark langt fra placeret med størst mulig afstand (svarende til den nævnte gennemsnitlige tæthed), men tværtimod samlet i klynger (bigårde), og disse bigårde igen samlet på de bedste trækområder. Selv et isoleret udbrud af en alvorlig skadegører kan derfor få betydning for et meget stort antal bifamilier, såfremt det offentlige vælger at tilintetgøre bifamilier, som ikke er konstateret angrebne af farlige skadegørere, i en zone omkring udbruddet.

Forenkling af voldgiftssystemet, jf. §§ 11-13, forventes at medføre en mindre administrativ besparelse, fordi der som konsekvens heraf skal udpeges færre nævnsmedlemmer.

Det forventes, at indsatsen og den økonomiske støtte til bevarelse af den brune bi på Læsø, jf. forslaget til § 9, indtil videre fastholdes uændret, idet fødevareministeren og biavlerne på Læsø i juni 2005 enedes om en fremadrettet bevaringsindsats for den brune Læsø-bi. Foranstaltningerne monitoreres løbende af Danmarks JordbrugsForskning og følges dels af en monitoringsgruppe af forskere og af en bifaglig følgegruppe. Foranstaltningerne skal ifølge aftalen senest revurderes ved udløbet af 2007. For 2006 og 2007 forventes et beløb på ca. 120.000 kr. afsat pr. år. Støtten udbetales i henhold til § 24.31.11.20. Øvrig kontrolvirksomhed, på Finansloven.

De samlede udgifter for staten i medfør af lov om biavl forventes alt andet lige uændret, idet der kan blive tale om en mindre forøget udgift til uddannelse af bisygdomsinspektører. Samtidig forventes en mindre administrativ besparelse som følge af ændringen af voldgiftssystemet samt ophævelse af hjemmelen til at omkostninger ved gennemførelse af voldgiftssager betales af staten. De samlede udgifter finansieres inden for Fødevareministeriets eksisterende rammer.

Kun i tilfælde af et epidemisk angreb af skadegørere, der er omfattet af den offentlige bekæmpelse af skadegørere, må der forventes en forøget udgift for staten til erstatninger til biavlere.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget viderefører i vidt omfang de gældende regler, og der skønnes kun at være begrænsede økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet som følge af lovforslaget.

Forslaget i § 5 om hjemmel til registrering af biavlere og bistadernes geografiske placering kan, alt efter i hvilken grad og med hvilke metoder den udnyttes, give anledning til en lettere administrativ belastning af biavlere, som kan forpligtes til at indsende data som for eksempel oplysninger om kontaktadresse og bigårdens placering. Det er imidlertid hensigten, i det omfang registrering findes nødvendigt, i størst muligt omfang at udnytte data, der er indberettet til anden myndighed.

Forslaget til § 6 om en ændret erstatningspraksis vil for biavlere kunne medføre en stigning i erstatningsstørrelsen i forhold til niveauet i dag, hvor erstatningen udgør ca. 180 kr. pr. tilintetgjort eller ca. 80 kr. pr. behandlet bifamilie. Det er hensigten at der fremover ved fastsættelse af erstatningsniveauet tages udgangspunkt i markedsprisen for anskaffelse af en bifamilie. Prisen for en bifamilie er i dag mellem 500 kr. og 1.200 kr.

Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. Styrelsen vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet. Forslaget bør derfor ikke forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.

For at sikre bedst mulig kommunikation til brugerne, vil der forud for lovens ikrafttræden blive udarbejdet en kommunikationsplan, der vil blive drøftet med repræsentanter for biavlere og erhvervet. Herudover vil der blive informeret om lovens indhold med et nyhedsbrev samt på Plantedirektoratets hjemmeside.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

9. Miljømæssige konsekvenser

Antallet af såvel som vitaliteten hos holdte bier har betydning for bestøvningen, herunder bestøvningen af en lang række vildt planter. Det er forslaget generel-

le hensigt at styrke både den offentlige og biavler-erhvervets indsats over for biernes skadegørere, og der igennem øge biernes antal og vitalitet.

10. Forholdet til EU-retten

Det skønnes, at det beløb, der vil komme til udbetaling pr. biavler som erstatning for tilintetgjorte bier i forbindelse med offentlig bekæmpelse af skadegørere hos bier, ikke vil overstige de grænser (p.t. 3.000 Euro, svarende til ca. 21.000 kr. over en tre-årig periode), der er fastsat i henhold til Kommissionens forordning nr. 1860/2004 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på *de minimis*-støtte i landbrugs- og fiskerisektoren (EUT 2004, L 325, s. 4).

Lovforslaget skal derfor ikke notificeres i henhold til statsstøtteregelejerne.

Der vil blive stillet krav om, at erstatningsmodtageren skal afgive en erklæring om, hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang, der indenfor de seneste 3 år er modtaget eller modtages andre former for statsstøtte, der henregnes som *de minimis*-støtte.

Viser det sig, mod forventning, at udbetaling pr. biavler overstiger grænserne fastsat i Kommissionens

forordning nr. 1860/2004, vil erstatningsordningen blive notificeret i henhold til statsstøtteregelejerne.

Herudover videreføres bestemmelser, der gennemfører Det Europæiske Fællesskabs direktiv 92/65/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) og 92/118/EØF (EFT 1993, L 62, s. 49) om bekæmpelse af skadegørere.

11. Høring

Advokatsamfundet, Amtsrådsforeningen, Brancheudvalget for Frø, DAKOFO, Danmarks Biavlerforening, Danske Biavlernes Landsforening, Sammenslutningen af Danske Erhvervsbiavlere, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Erhvervsfrugtavlv, Dansk Erhvervsgartnerforening, Dansk Juletræsdyrkerforening, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugsrådgivning - Landscenteret, Dansk Skovforening, Danske Frøavlere, Datatilsynet, Det Økologiske Fødevareråd, Dronningavlerforeningen af 1921, Erhvervsbiavlernes Brancheforening, Frederiksberg Kommune, Frie Bønder-Levende Land, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Landbrugsrådet, Monitoringsgruppen, Skovdyrkerforeningerne, Statens Bisygdomsnævn, WWF, Økologisk Landsforening.

12. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre-udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Begrænset udgift til intern undervisning af biinspektører. Øgede omkostninger til erstatninger i forbindelse med foranstaltninger mod skadegørere Omkostningerne vil blive afholdt inden for Fødevarerministeriets rammer
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Begrænset administrativ lettelse som følge af omlægningen af voldgiftssystemet	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Begrænset konsekvens for biavlere, der får tilintetgjort eller behandlet bier som led i den offentlige bekæmpelse af skadegørere	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Begrænsede	Begrænsede
Miljømæssige konsekvenser	Begrænset betydning for miljøet, idet en forøgelse af biavl i Danmark vil få positiv betydning for bestøvningen af den danske flora	Ingen

	Positive konsekvenser/mindre-udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	<p>Det skønnes, at det beløb, der vil komme til udbetaling pr. biavler som erstatning for tilintetgjorte bier i forbindelse med offentlig bekæmpelse af skadegørere hos bier, ikke vil overstige de grænser, der er fastsat i henhold til Kommissionens forordning nr. 1860/2004 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på <i>de minimis</i>-støtte i landbrugs- og fiskerisektoren (EUT 2004, L325, s. 4). Lovforslaget skal derfor ikke notificeres i henhold til statsstøttere reglerne.</p> <p>Viser det sig mod forventning at udbetaling pr. biavler overstiger grænserne, vil erstatningsordningen blive notificeret i henhold til statsstøttere reglerne.</p> <p>Herudover videreføres bestemmelser, der gennemfører Det Europæiske Fællesskabs direktiv 92/65/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54) og 92/118/EØF (EFT 1993, L 62, s. 49) om bekæmpelse af skadegørere</p>	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 2

Til § 1

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 fastsætter lovens anvendelsesområde.

Loven omfatter således alle bier, som holdes, uanset formålet hermed. Formålet kan f.eks. være herunder produktion af honning, propolis, gelé royale, voks eller andre produkter, bidronninger eller andet formeringsmateriale. Loven omfatter også hold af bier, der indgår i forsknings- eller forsøgsarbejde, samt bier der holdes af hensyn til naturbevaring.

Alle biarter, som holdes, dvs. arter af honningbi (Apis) og humlebi (Bombus), er omfattet. I praksis er det helt overvejende den vestlige honningbi (Apis mellifera), der holdes i Danmark.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte særlige regler for hold af bier, der indgår i forsøgs- eller forskningsprojekter. I forskningsøjemed vil det f.eks. kunne være nødvendigt bevidst at udsætte bier for angreb af skadegørere og at vedligeholde angrebne bier i et tidsrum uden normal behandling. I så fald vil anmeldepligten for skadegørere fastsat i regler efter forslaget til § 5, stk. 1, nr. 5, evt. blive erstattet af krav om en anden form for rapportering til myndighederne. Bestemmelser om erstatning m.v. jf. forslaget § 6, vil ikke kunne finde anvendelse i disse situationer, der vil være omfattet af dansk rets almindelige erstatningsregler.

Til stk. 1

Med forslaget til stk. 1, bliver det obligatorisk for fødevarerministeren at nedsætte et udvalg til at rådgive i spørgsmål omfattet af loven. Herudover vil udvalget kunne rådgive ministeren i forbindelse med andre spørgsmål af betydning for biavlens og udviklingen heraf.

Det er hensigten at nedsætte et udvalg, der har et bredere virkefelt end Statens Bisygdomsnævn, der er nedsat i henhold til § 1 i den gældende lov.

Udvalget vil som hidtil være rådgivende over for fødevarerministeren og Fødevarerministeriets institutioner i spørgsmål vedrørende bekæmpelse af bisygdomme m.v., men herudover er det tanken, at udvalget skal kunne beskæftige sig mere bredt med biavl. Det kan for eksempel være i forbindelse med spørgsmål om bestøvningsaspekter, rekruttering til erhvervet, uddannelsesspørgsmål, udmøntningen af honningprogrammet, biavlens lønsomhed generelt osv.

Til stk. 2

Det præciseres i forslaget til stk. 2, at ministeren fastsætter udvalgets sammensætning, og at arbejdsopgaverne vil blive fastlagt i en forretningsorden. Sammensætning og opgaver vil derved kunne tilpasses administrativt i takt med udviklingen.

Udover repræsentanter for landsdækkende biavlorganisationer, er det hensigten at også repræsentanter fra landbrugsorganisationer, frøavlereforeninger og andre, der har en produktionsmæssig interesse i, at der holdes bier, kan blive repræsenteret i udvalget. Endvi-

dere vil forsknings- og naturforvaltningsinteresser blive repræsenteret i udvalget.

Fastlæggelse af udvalgets sammensætning og forretningsorden vil ske efter høring af de berørte parter.

Til § 3

Til stk. 1

Det foreslås, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan ansætte et antal biinspektører til at bistå med administration af loven og de regler, der bliver fastsat i medfør af loven.

Dermed videreføres systemet med bisygdomsinspektører, der i dag udfører opgaver for Fødevareministeriet som led i bekæmpelse af skadegørere. Systemet er velfungerende og har såvel formel som uformel betydning for arbejdet med bekæmpelse af skadegørere i de enkelte lokalområder. Der henvises til beskrivelse af det nuværende system under de almindelige bemærkninger punkt 4.1.

Som udtryk for at biinspektørerne skal kunne beskæftige sig med mere og andet end bisygdomme, foreslås titlen ændret til biinspektør. Antallet af lokalområder og dermed antallet af inspektører vil blive vurderet i lyset af de opgaver og omfanget heraf, som biinspektørerne vil blive pålagt.

Tilsynsmændene har efter de gældende regler samme baggrund som bisygdomsinspektørerne, men udfører kun arbejde for Danmarks JordbrugsForskning, når en bisygdomsinspektør rekvirerer dem til at assistere sig. Betegnelsen tilsynsmand vil ikke længere blive anvendt.

Forud for enhver flytning eller overdragelse, skal bierne være synet og erklæret fri for alvorlige sygdomme. Dette syn rekvireres af biavleren og foretages som hidtil af en kyndig biavl, der udsteder en attest herom.

Indtil videre vil inspektørerne som hidtil modtage underretninger om flytninger i form af flytteattester og indberette fund af alvorlige skadegørere hos bier til Danmarks JordbrugsForskning.

Det forventes, at papirbaserede flytteattester på sigt helt eller delvist vil blive afløst af elektronisk indberetning. Det vil lette administrative arbejdsgange og fremme hurtig information.

Til stk. 2

Det fremgår af forslaget til stk. 2, at fødevareministeren kan fastsætte regler for uddannelse af biinspektører.

Efter de gældende regler, der fremgår af § 9, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 894 af 23. november 1995 om sygdomme hos honningbier, skal bisygdoms-

inspektørerne være uddannet som kyndig biavl. For at blive kyndig biavl skal man i medfør af § 7, stk. 1, i samme bekendtgørelse have været biavl i mindst 3 år og have gennemgået et særligt kursus. Bisygdomsinspektørernes viden opdateres på en årlig uddannelsesdag.

Da biinspektørerne udfører myndighedsopgaver, er der behov for at sikre, at inspektørerne udover den faglige uddannelse, som de tilbydes i dag, også uddannes i rettigheder og pligter, der gælder for offentligt ansatte i deres arbejde. Samtidig er det nødvendigt at sikre, at biinspektørerne til stadighed har den nødvendige viden om bl.a. nye skadegørere og bekæmpelse heraf.

Den øgede viden opnås ved at udvide den nuværende introduktion med en uddannelse i disse emner og forlænge den årlige uddannelsesdag med mindst 1 dag.

Biinspektørerne vil udføre deres opgaver på baggrund af instruks fra Plantedirektoratet og Danmarks JordbrugsForskning.

Det er med lovforslaget præciseret, at der er tale om et ansættelsesforhold, og det er hensigten, at stillingerne fremover vil blive slået op på lige fod med andre stillinger indenfor det offentlige.

De kvalifikationskrav, der skal være opfyldt, for at en biavl fremover kan ansættes som biinspektør, vil blive fastlagt efter høring af det udvalg, der vil blive nedsat i medfør af § 2.

Til § 4

Fødevareministeren bemyndiges efter forslaget til § 4 til at fastsætte regler om registrering og uddannelse af kyndige biavlere.

De gældende regler om registrering som kyndig biavl fremgår af § 7 i bekendtgørelse nr. 894 af 23. november 1995 om sygdomme hos honningbier. Biavlere kan registreres af Fødevareministeriet som kyndig biavl efter at have gennemgået den særlige uddannelse, som Danmarks JordbrugsForskning udbyder. I 2005 var ca. 900 personer registreret som kyndige biavlere.

Det er hensigten at videreføre den gældende ordning med kyndige biavlere.

Forud for enhver flytning eller overdragelse, skal bier være synet og erklæret fri for alvorlige skadegørere. Dette syn rekvireres af biavleren og foretages af en kyndig biavl, der udsteder en attest herom. Udstedelse af attest er af privatretlig karakter, og eventuel betaling for ydelsen afregnes parterne imellem. Betaling for opgaver udført af kyndige biavlere er således det offentlige uvedkommende. Det forventes, at

F. t. l. om biavl.

papirbaserede flytteattester på sigt helt eller delvist vil blive afløst af elektronisk indberetning. Det vil lette administrative arbejdsgange og fremme hurtig information.

Uddannelse til kyndig biavlere vil som hidtil være et tilbud til alle biavlere, der mod betaling kan gennemgå et kursus hos Danmarks Jordbrugsforskning. Uddannelsen vil løbende blive vurderet, og der vil blive stillet krav om efteruddannelse som forudsætning for, at registrering som kyndig biavlere kan opretholdes.

Kyndige biavlere er ikke ansat af ministeriet og udøver derfor ingen myndighedsfunktion. De kyndige avlere er således personer, der har gennemgået en uddannelse hos Danmarks Jordbrugsforskning, og som på baggrund heraf er bemyndiget til at udstede flytteattester for egne og andre biavlere bier.

*Til § 5**Til stk. 1*

Forslaget til § 5, stk. 1, svarer i hovedtræk til bestemmelserne i den gældende lovs § 13, stk. 1.

Der er behov for at tydeliggøre, at det ikke kun er sygdomme, men alle skadelige organismer hos bier og biers yngel, der er omfattet af bestemmelserne om forebyggelse. Ordet "sygdom" kan opfattes som alene omfattende skade forvoldt af mikroorganismer (dvs. svampe, bakterier, vira, eventuelt også mider), mens f.eks. angreb af rovinsekter og parasitterende insekter ikke vil blive kaldt en sygdom.

Det tidligere anvendte begreb (bi-)sygdomme er derfor i forslaget til § 5 erstattet af begrebet "skadegørere" (hos eller over for bier). Skadegørere er således en samlebetegnelse for de traditionelle begreber "sygdomme" og "skadedyr".

Det angives i stk. 1 nr. 1-5, hvilke typer af regler der kan fastsættes med henblik på at forebygge, begrænse eller bekæmpe skadegørere hos bier. Bestemmelsen er ikke udtømmende. Der kan for eksempel i forbindelse med en eventuel fællesskabsregulering blive behov for at fastsætte yderligere regler.

Med forebyggelse menes f.eks. importrestriktioner, karantæne, overvågning (herunder uddannelse af avlere etc.), pre-medikamentering, inddeling i zoner; flytterestriktioner m.m.

I forslaget til stk. 1, nr. 1 og 2, er det præciseret, at det kun er i forbindelse med angreb af visse skadegørere, at det offentlige vil stille krav om tilintetgørelse eller behandling. Det vil sige ved angreb af skadegørere, der ud fra en samfundsmæssig interesse er omfattet af den offentlige bekæmpelse. Som det er tilfæl-

det i dag, vil disse skadegørere blive fastlagt på bekendtgørelsesniveau.

Regler om forbud mod flytning af bier m.v. fastsat i henhold til stk. 1, nr. 4, vil kunne være af midlertidig eller af mere permanent karakter, jf. den aktuelle restriktion om flytning af bier m.v. til Anholt, Samsø og Læsø.

I medfør af forslaget til stk. 1, nr. 5, vil der kunne stilles krav om indberetning af angreb eller mistanke om angreb. Bestemmelsen er nødvendig for at sikre muligheden for en effektiv bekæmpelse, samt for sikre, at Danmarks anmelderforpligtelse for visse bisygdomme kan opfyldes overfor EU (jf. Rådets direktiv 92/565/EØF af 13. juli 1992 om dyresundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af dyr samt sæd, æg og embryoner, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbetingelser som omhandlet i bilag A, del I til direktiv 90/425/EØF (EFT 1992, L 268, s. 54)), samt overfor Office International des Epizooties iflg. OIE-konventionen.

Efter bestemmelser i bekendtgørelse om sygdomme hos honningbier har den, der ejer eller har tilsyn med en bifamilie, allerede i dag pligt til at indberette fund af visse sygdomme eller mistanke herom til Danmarks Jordbrugsforskning.

Biavlere, bisygdomsinspektører mv. kan i dag på www.planteinfo.dk se hvor i landet, der er konstateret udbrud af ondartet bipest. Opdelingen på kortet svarer til opdelingen i landets postnummerkredse.

For at optimere bekæmpelsen af skadegørere, herunder styrke beredskabet i forbindelse med større angreb af skadegørere, er det hensigten løbende at udbygge den nuværende information og give større geografisk præcision.

Ved at gøre oplysninger om karantæneområder m.v. tilgængelige for biavleren, kan denne disponere placeringen af sine bistader på den mest hensigtsmæssige måde, således at risiko for angreb af skadegørere i videst muligt omfang undgås. Kyndige biavlere, som skal syne og attestere bifamilier før flytning, vil samtidig hurtigt kunne skaffe sig et overblik over områder med angreb af skadegørere.

Da de oplysninger, der er behov for at offentliggøre, alene vedrører områder af en sådan størrelse, at den enkelte biavlere ikke vil kunne identificeres, er oplysningerne ikke personhenførbare. Der er derfor hverken efter persondatalovgivningen eller forvaltningslovens regler krav om særlig beskyttelse, og der er derfor ikke behov for at medtage særskilt hjemmel til offentliggørelse i lovforslaget.

Til stk. 2

Det foreslås med stk. 2, at der skabes mulighed for, at fødevareministeren som led i bekæmpelsen af skadegørere kan fastsætte regler om registrering af biavlere samt om indberetning af oplysninger om placering af bifamilier.

Umiddelbart er det ikke hensigten at stille krav om en generel registrering af biavlere. Bestemmelsen tænkes i første omgang alene anvendt, hvis der konstateres, eller der er mistanke om, at der i et lokalområde er et massivt eller alvorligt angreb af skadegørere. I disse tilfælde kan det af hensyn til en effektiv bekæmpelse være nødvendigt at kende alle biavlere og placering af bistader i området.

Bestemmelsen kan endvidere være nødvendig for at opfylde inspektionsforpligtelser forud for eksport til tredjeland eller udførsel til en anden medlemsstat i EU, jf. Rådsk Direktiv 92/65/EØF. Dette aktualiseres især, hvis strukturen inden for biavl ændres væsentligt, og eksportmuligheder for bier, herunder bidroninger, øges.

Opstår behovet for registrering, vil oplysninger, som biavleren allerede har indberettet til andre myndigheder, i videst muligt omfang blive genanvendt. Der tænkes her især på oplysninger, der indberettes til Fødevarestyrelsen i henhold til fødevarelovgivningen.

Det er hensigten, at det kommende rådgivende udvalg vil blive hørt i forbindelse med den konkrete udmøntning af bestemmelserne, hvis en registrering af biavlere bliver nødvendig.

Efter persondatalovens § 29, stk. 1, skal biavleren oplyses om, at Fødevareministeriet genanvender oplysningerne. Biavleren skal gøres bekendt med formålet med genanvendelsen og andre oplysninger, som er relevante for biavleren. F.eks. hvilke oplysninger, der er tale om, og hvorledes biavleren kan gøre sig bekendt hermed og eventuelt berigtige oplysningerne.

Der er ikke tale om samkøring af oplysninger i kontroløjemed, men alene tale om genanvendelse af oplysninger, som biavleren allerede har indberettet.

*Til § 6**Til stk. 1*

Efter forslaget til § 6, stk. 1, vil der som hidtil kunne ydes erstatning for økonomiske tab i forbindelse med foranstaltninger, der iværksættes som led i offentlig bekæmpelse af skadegørere.

Af bekendtgørelse om sygdomme hos honningbier som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 923 af 13. september 2004 fremgår det, at den offentlige bekæmpelse i dag omfatter ondartet bipest, *Tropilaelaps*-midten, den lille stadbille og stenynge. Det har hidtil

alene været angreb af ondartet bipest, der har resulteret i erstatning fra det offentlige.

Efter forslaget vil der som hidtil kunne udbetales erstatning for bifamilier, der tilintetgøres. Herudover vil der i visse tilfælde kunne ydes erstatning i forbindelse med behandling af bier, der er angrebet af skadegørere. Dette er tilfældet ved bekæmpelse af ondartet bipest. Ved svage angreb, kan det således være hensigtsmæssigt at forsøge behandling med såkaldt "dobbelts omsætning" i stedet for at tilintetgøre bifamilier. Ved denne behandling mister avleren helt eller delvist honningudbyttet i den pågældende sæson, men beholder sine bier.

Det beror på et konkret skøn, hvilken behandling der er nødvendig og tilstrækkelig. Skønnet skal foretages af biinspektøren efter klare faglige kriterier og instruktioner udviklet af Danmarks JordbrugsForskning.

For at sikre, at biavleren anmelder et eventuelt angreb af bipest på et så tidligt tidspunkt som muligt, foreslås det, at der som hidtil kan ydes en erstatning i de tilfælde, hvor bistaderne behandles for angrebet.

De skadegørere, der er omfattet af den offentlige bekæmpelse, vil som hidtil blive fastsat i bekendtgørelse på grundlag af en faglig vurdering af skadegørernes indvirkning på biavl og herunder smitterisiko og dødelighed hos bierne.

For at kunne iværksætte en effektiv bekæmpelse af skadegørere, er det nødvendigt, at biavleren hurtigst muligt anmelder sin mistanke om udbrud eller angreb. Muligheden for at få erstatning har traditionelt været set som et bidrag til at motivere de berørte biavlere til at anmelde og i øvrigt medvirke positivt både ved diagnosticering og bekæmpelse af alvorlige angreb og udbrud. Anmeldelse er afgørende for at en hurtig reaktion overfor angreb omfattet af den offentlige bekæmpelse kan finde sted, og den samfundsmæssige interesse i at begrænse smittespredning kan tilgodeses.

Retten til erstatning mistes, hvis biavleren selv har været skyld i, at bifamilien er blevet smittet, ligesom erstatningen kan nedsættes, hvis vedkommende ikke har søgt at begrænse skaden.

Til stk. 2

Fødevareministeren vil i medfør af forslaget til stk. 2 kunne fastsætte regler om beregning af erstatningen og om udbetaling heraf.

Den erstatning, der udbetales med hjemmel i den gældende lovs § 13, stk. 2, udgør 77 kr. pr. omsatte familie og 183 kr. pr. dræbte familie. Erstatningen, der oprindeligt var fastsat på basis af Danmarks Biavler-

forenings honningnotering, er ikke blevet reguleret siden 1992.

For at begrænse administrationen omkring beregning og udbetaling af erstatningerne mest muligt, vil erstatning for tilintetgjorte og behandlede bifamilier blive fastsat som et standardbeløb med udgangspunkt i markedsprisen for genanskaffelse af en bifamilie. For bifamilier angrebet af skadegørere må det forventes, at erstatningsbeløbet vil blive fastsat lavere end for bifamilier, der ikke er angrebet. Samtidig vil der som hidtil kunne ydes en reduceret erstatning for bifamilier, der behandles for ondartet bipest ved "dobbelt omsætning".

Prisen for anskaffelse af en bifamilie er i dag i mellem 500 kr. og 1200 kr. alt efter race, kvalitet og tidspunkt på sæsonen. Det er hensigten årligt at fastsætte erstatningsbeløbet på baggrund af en gennemsnitlig anskaffelsespris og efter høring af det rådgivende udvalg.

Hvis biavleren får dækket sit tab helt eller delvist via forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af erstatning, vil dette indgå i beregningen af den konkrete erstatningsudbetaling.

Fødevarerministeren kan efter forslaget til stk. 2, endvidere fastsætte regler for udbetaling af erstatningen. Da udbetaling af erstatning kan henregnes som statsstøtte, vil der blive stillet krav om, at erstatningsmodtageren skal afgive en erklæring om hvorvidt og i givet fald i hvilket omfang, der inden for de seneste 3 år er modtaget eller modtages andre former for statsstøtte, der henregnes som de minimis-støtte.

Til § 7

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til renavlsbestemmelserne i den gældende lovs § 14.

Det er hensigten indtil videre at videreføre bestemmelserne i den gældende bekendtgørelse nr. 771 af 16. september 1992 om renavl af honningbier.

Af forædlingshensyn kan det være nødvendigt at holde biracer og avlslinjer geografisk adskilt. En avlslinje er resultatet af en planlagt, fortsat proces af paring og udvælgelse, som frembringer en mere eller mindre ensartet, særskilt gruppe af organismer.

Med henblik på sikring af renavl af honningbier afgrænser biavlere renparringsområder til etablering af parringsstationer. I disse renparringsområder må kun en bestemt genetisk linje avles. Renavl er en klar erhvervsinteresse. Der er i dag ca. 20 renparringsområder, hvor kun en bestemt genetisk linje må avles.

Renavlsområderne skal, for at undgå uønsket indkrydsning af fremmede arveanlæg, være beliggende i afgrænsede områder, typisk mindre øer og halvøer.

Godkendelse af en ansøgning om etablering af et renavlsområde meddeles på baggrund af oplysninger om bl.a. ansøgerens kvalifikationer som bidronningeavlere. Før der kan træffes afgørelse offentliggøres meddelelse om ansøgningen i den lokale presse således, at biavlere og frøavlere inden for området har mulighed for at komme med indsigelser.

Godkendelsen meddeles for 5 år ad gangen efter de gældende regler, og det er en betingelse for opretholdelse af godkendelsen, at der udføres avlsarbejde, og at der årligt indsendes en rapport herom.

Efter forslaget til § 7 kan fødevarerministeren fastsætte regler om ansøgningens indhold, samt stille betingelser for godkendelse af renparringsområder. Det er ikke umiddelbart hensigten at ændre betingelserne for en godkendelse, men betingelserne vil i takt med udviklingen blive genovervejet. Der kan for eksempel blive stillet krav om særlig uddannelse af den ansvarlige for renavlsstationen.

Til stk. 2

Efter forslaget til stk. 2 kan fødevarerministeren fastsætte regler om at f.eks. andre avlere udskifter alle bier til renavlsstationens avlsline. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om kontrol heraf.

Til § 8

Efter bestemmelsen i § 8 er det muligt at fastsætte regler om forbud mod hold af biarter og -racer, som vurderes at kunne være skadelige for den eksisterende population af holdte bier i Danmark, f.eks. ikke-hjemmehørende bier med invasive eller parasitære karakteristika eller bier, som frygtes at kunne indslæbe nye sygdomme.

Den foreslåede bestemmelse svarer til § 14 i den gældende lov. Der har ikke hidtil været behov for at foretage regulering af eller forbud mod hold af arter eller racer af honningbier, der kan frembyde en risiko for biavl (som f.eks. de parasitiske Kapbier eller de asiatiske biarter med potentiale til at overføre nye skadegørere). Der kan dog på sigt blive behov for at foretage en sådan regulering.

Ifølge naturbeskyttelsesloven § 31 må dyr, der ikke findes naturligt vildtlevende i Danmark, ikke udsættes i naturen uden miljøministerens tilladelse. Formålet er at hindre udsætning af ikke-naturligt hjemmehørende arter, der vil kunne have negativ effekt på det naturlige økosystem.

Uanset honningbien er et husdyr og uanset om formålet med indførslen af den pågældende biart er biavl, vil arten ikke kunne undgå kontakt med naturen og derved påvirke det naturlige økosystem, idet bier modsat andre husdyr ikke kan indkapsles og derved undgå kontakt med naturen.

Den europæiske naturbeskyttelseskonvention (Bernkonventionen) pålægger landene at føre streng kontrol med indførselen af ikke naturligt hjemmehørende arter, ligesom Biodiversitetskonventionen i artikel 8 h fastslår behovet for at regulere introduktion af ikke hjemmehørende arter med det formål at undgå negativ påvirkning af økosystemer og dyrearter.

Til § 9

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til § 14 a i den gældende lov om biavl. Hjemmelen til at iværksætte særlige bevaringsforanstaltninger for den brune Læsøbi blev indført i 1993 (lov nr. 267 af 6. maj 1993).

Med forslaget til § 9 opretholdes således hjemlen til disse foranstaltninger til at bevare den brune bi, (*Apis mellifera mellifera*), der hidtil alene har været en population af på Læsø.

I Danmark er den oprindelige bestand af (avlede og vilde) honningbier gennem det seneste århundrede næsten fuldstændigt udryddet til fordel for eller hybridiseret med bier (alle af arten *Apis mellifera*, især af racerne *italica* og *carnica*) indført fra det øvrige Europa (evt. via USA eller Australien), og i mindre omfang fra Orienten og Afrika.

På Læsø findes en mindre population af den oprindelige birace (brun bi, *Apis mellifera mellifera*), som er søgt vedligeholdt af interesserede lokale avlere med støtte fra staten.

Der gennemføres i perioden 2005 – 2007 en nøje monitoring af de racemæssige tilhørsforhold for bibestanden på Læsø med det formål videnskabeligt at fastsætte grundlaget for den fremtidige bevaringsindsats for den brune Læsøbi. Parallelt hermed er der oprettet renavlsstationer for den brune Læsøbi på Romsø og Anholt.

Til stk. 2

I stk. 2 præciseres, at selvom der iværksættes særlige foranstaltninger i et område i medfør af stk. 1, er det fortsat muligt at drive erhvervsmæssig biavl og honningproduktion. Såfremt området er forbeholdt en bestemt birace, skal de bier, der avles og produceres på i det pågældende område, være af denne race.

Til stk. 3

Såfremt en biavl har et dokumenteret tab som følge af de bevaringsforanstaltninger, fødevarerministeren måtte iværksætte, vil dette tab blive erstattet af statskassen efter dansk rets almindelige regler herom. Dette fremgår af stk. 3. Såfremt der således iværksættes nye bevaringsforanstaltninger, der kan medføre dokumenteret tab fra biavlere i de områder, bevaringsforanstaltningerne omfatter, vil der skulle afsættes ny særskilt bevilling hertil på Finansloven. Der er ikke aktuelle planer om nye bevaringsforanstaltninger i henhold til denne bestemmelse.

Til § 10

Reglerne om godkendelse og mærkning af beskyttelsesmidler, der er farlige for bier, fremgår nu af kemikalieloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996 om kemiske stoffer og produkter. Fødevarerministeriets bekendtgørelse om klassificering m.v. af bekæmpelsesmidler (farlighed for bier) blev ophævet i 1996, og klassificering af bekæmpelsesmidler for farlighed for bier overgik herefter til Miljøstyrelsen, jf. bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler. Klassificeringen sker efter indhentet udtalelse fra Danmarks JordbrugsForskning.

Ifølge bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler § 20, stk. 1, nr. 19, har producenter af plantebeskyttelsesmidler pligt til at mærke produkter, der er farlige for bier. Overtrædelse af mærkningsreglerne straffes med bøde.

Tilsvarende kan anvendelse af et produkt i strid med mærkningsregler fastsat i henhold til kemikalieloven § 59, stk. 1, nr. 12, straffes med bøde.

Med forslaget til § 10 er det som i den gældende lovs § 7, stk. 1, præciseret, at den, der ved spredning af giftmidler over planter, forårsager skader over for biavlere, frøavlere eller andre, som måtte lide tab herved, er erstatningsansvarlig efter almindelige erstatningsregler. Derved fastholdes bestemmelsen om erstatningspligt i lov om biavl, mens strafansvaret henhører under Kemikalieloven.

Det er dansk rets almindelige erstatningsregler, der lægges til grund ved vurdering af, om den, der har forårsaget en biforgiftningsskader, har handlet ansvarspådragende.

Ved vurdering af erstatningsansvaret skal det fortsat indgå, om der er foretaget sprøjtning i strid med almindelige anbefalinger om anvendelse af plantebeskyttelsesmidler, der er farlige for bier, ligesom det kan betragtes som egen skyld, hvis biavleren ikke har sørget for tilstrækkeligt vand til sine bier. Herudover har biavleren pligt til at begrænse sit tab mest muligt.

Til § 11

Reglerne i den gældende lov om biavl om voldtgiftnævnshandling af sager om biforgiftninger foreslås med bestemmelserne til §§ 11-13 videreført i forenklet form samtidig med, at der gives mulighed for, at tvister også kan prøves ved de ordinære domstole i 1. instans, hvis parterne indgår aftale herom, når forgiftningen er konstateret.

Voldtgiftssystemet, der kan sættes i værk ved pesticidforgiftning af honningbier, er kun anvendt meget få gange de seneste ti år. Uanset systemet kun er anvendt i begrænset omfang, vurderes systemet at have en stor uformel betydning ved løsning af tvister i forbindelse med biforgiftninger.

Fødevarerministeriet har hidtil indestået over for voldtgiftnævnene for betaling af pålagte sagsomkostninger, hvis de ikke bliver betalt, eller det ikke er muligt at påvise en skadevolder. Bestemmelsen fremgår af tekstanmærkning nr. 41 på Finansloven. Der har alene været tale om sikkerhedsstilling for at undgå, at biavlernes selv skulle skaffe de fornødne garantier ved anlæg af sager for voldtgiftnævnet. Formålet har været at stille små og store avlere lige i forhold til voldtgiftssystemet. Det har ikke været tanken, at staten i almindelighed skulle betale omkostningerne ved gennemførelse af en voldtgiftnævns sag.

Bestemmelsen blev indført på et tidspunkt, hvor antallet af biforgiftningsskader var meget stort.

Gennem de sidste 10 år er der kun registreret få forgiftningsskader, og der har været ganske få voldtgiftsager. Inden for de seneste år har der kun registreret ét tilfælde, hvor staten har dækket omkostningerne. Sammenholdt med, at der siden 1990 har været krav om sprøjtecertifikat, må det lægges til grund, at landbruget er blevet bedre til at anvende sprøjtemidler. I de tilfælde, hvor en forgiftning kan henføres til private haveejere, vil det være vanskeligt at påvise en skadevolder. Det må samtidig lægges til grund, at sagerne vil være af ringe økonomisk omfang og biavlernes økonomiske udbytte vil ikke være proportionalt med omkostningerne til at føre sagen.

På den baggrund vil staten ikke længere indestå for biavlernes sagsomkostninger.

Til stk. 1

For at rationalisere administrationen omkring voldtgiftnævnet foreslås nedsat ét voldtgiftnævn, der skal varetage samtlige nævnshandlinger i hele Danmark. Om landets opdeling i voldtgiftskredse henvises til bemærkningerne til § 12.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2, at parterne, efter at tvisten er opstået, skal kunne aftale, at en tvist, der kan indbringes for voldtgiftnævnet, kan indbringes for domstolene, uden at have været behandlet af voldtgiftnævnet. Forslaget er begrundet i, at parterne bør have mulighed for, hvis de er enige, at indbringe en privatretlig tvist for domstolene uden forudgående nævnshandling, jf. pkt. 5 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Parterne kan først indgå aftale om overspringelse af nævnshandlingen, når der er opstået en konkret tvist.

Muligheden for behandling ved voldtgiftnævn foreslås fastholdt, fordi dets funktion nyder stor respekt hos bi- og frøavlerne, og fordi det vurderes at have væsentlig uformel betydning ved løsning af biforgiftningssager. De fleste tvister løses således forinden tvisten bringes for selve voldtgiftnævnet, eventuelt ved de lokale voldtgiftsmænds mellemkomst.

Til stk. 3

I overensstemmelse med Retsplejerådets anbefaling jf. side 143-154 i betænkning nr. 1401/2001, foreslås det, at bestemmelserne i den gældende lov om biavl om voldtgiftnævnets afgørelse for domstolene og om tvangsfuldbyrdelse af voldtgiftnævnets afgørelser ikke videreføres. Retsplejerådets begrundelse sin anbefaling med, at de administrative nævne og de godkendte private klage- og ankenævne ikke træffer afgørelse under tilsvarende retsgarantier som domstolene, og at bestemmelsen om tvangsfuldbyrdelse må anses for historisk begrundet. Det foreslås derfor præciseret i stk. 3, at voldtgiftnævnets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Voldtgiftnævnets afgørelser vil herefter kunne indbringes for domstolene efter almindelige regler om domstolsprøvelse af forvaltningsafgørelser. Da voldtgiftnævnet efter lov om biavl afgør tvister af privatretlig karakter mellem private, vil en retssag i givet fald som udgangspunkt skulle anlægges mod den private modpart i tvisten og ikke mod voldtgiftnævnet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger under pkt. 5, lovforslagets indhold.

Af hensyn til sagens videre gang, er det i forbindelse med formodning om biforgiftningsskader væsentligt at der hurtigst muligt sikres tilstrækkeligt bevismateriale. Efter de gældende bestemmelser i bilag 2 til bekendtgørelse nr. 770 af 16. september 1992 om voldtgift ved forgiftning af honningbier skal prøveudtagning ske senest 24 timer efter anmeldelsen. Prøveudtagningen forudsætter efter de gældende regler tilstedeværelse af to voldtgiftsmænd. I forbindelse med revision af reglerne som følge af nærværende lovforslag

slag, vil mulighederne for alternativ bevisoptagelse blive overvejet.

Til § 12

Til stk. 1

Efter bestemmelsen i stk. 1, kan fødevareministeren fastsætte regler om inddeling af landet i voldgiftskredse og om udpegning af voldgiftsmænd. En tilsvarende bestemmelse findes i den gældende lovs § 10.

Efter de nuværende regler er Danmark opdelt i 6 voldgiftskredse og 15 lokalområder. For hver voldgiftskreds udpeges efter indstilling fra Justitsministeriet en voldgiftsformand, der har en juridisk baggrund, i praksis en dommer. I hvert af lokalområderne udpeges 2 voldgiftsmænd, der er henholdsvis biavlsskyndige og planteavlsskyndige samt suppleanter herfor. Medlemmerne og deres suppleanter udnævnes for en 5-årig periode.

Idet voldgiftsnævnet kun er anvendt meget få gange de seneste ti år, er det hensigten at forenkle voldgiftsnævssystemet ved forgiftningssager.

Det er hensigten at etablere ét voldgiftsnævn for hele Danmark. Hvervet som henholdsvis voldgiftsformand og suppleant foreslås, som hidtil at skulle varetages af en person, der har bestået en juridisk eksamen. Det nuværende system af bi- og planteavlsskyndige voldgiftsmænd fastholdes, idet antallet af lokalområder dog vil blive revurderet.

I forbindelse med fastsættelse af regler på bekendtgørelsesniveau vil det blive vurderet, i hvilket omfang der skal stilles særlige krav til voldgiftsmændenes baggrund og herunder viden om henholdsvis bi- og frøavl, regler om anvendelse af pesticider samt kendskab til mægling.

Til stk. 2

Stk. 2 svarer indholdsmæssigt til bestemmelser som i den gældende lovs § 11. Bestemmelsen er i dag udmøntet i bekendtgørelse nr. 770 af 16. september 1992 om voldgift ved forgiftning af honningbier, hvoraf det bl.a. fremgår, at voldgiftsformanden aflønnes i henhold til aftale mellem Justitsministeriet og Den Danske Dommerforening, samt at sagkyndige voldgiftsmænd, der deltager i voldgiftsnævnets behandling aflønnes i henhold til de til enhver tid gældende regler om ydelser til lægdommere og vidner m.v.

Det er hensigten, at tilsvarende bestemmelser om aflønning vil blive fastsat i medfør af nærværende lovforslag.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 10, stk. 3, hvorefter voldgiftsmændene har ret til at foretage de nødvendige undersøgelser af dokumenter, kemikalier m.v., der er nødvendige for deres behandling af sagen.

Til § 14

Tilsvarende bestemmelser findes i adskillige andre love inden for fødevareministeriets område.

Med bestemmelsen i 1. punktum bemyndiges fødevareministeren til at fastsætte regler eller træffe bestemmelser med henblik på gennemførelsen af direktiver og beslutninger om forhold omfattet af loven. Bemyndigelsen til ministeren til at træffe konkrete bestemmelser forudsættes anvendt i tilfælde af, at der f.eks. skal gennemføres EU-beslutninger om hastende foranstaltninger f.eks. i forbindelse med sygdomsudbrud, og hvor der ikke er tid til at afvente udstedelse af generelle regler.

De i 2. punktum nævnte forordninger er efter EF-traktatens artikel 249 umiddelbart gældende i medlemsstaterne. Det kan dog være nødvendigt eller hensigtsmæssigt at udstede nationale regler til supplerings af en forordnings bestemmelser, f.eks. hvis forordningen giver medlemsstaterne adgang til at vælge mellem flere angivne løsninger. Der kan desuden være tale om udstedelse af regler af mere administrativ art, f.eks. om administrerende myndighed, ansøgningsprocedurer, kontrol, tilsyn mv.

Bestemmelsen i 3. punktum betyder, at såfremt retsakt indeholder adgang for medlemsstaterne til at fravige retsakt, for så vidt angår forhold omfattet af loven, er fødevareministeren bemyndiget til at afgøre, om adgangen skal udnyttes. Det indebærer, at såfremt en retsakt åbner adgang for medlemsstaterne til at fravige retsakt ved at fastsætte afvigende regler, er ministeren bemyndiget til at afgøre, om og på hvilken måde denne adgang skal udnyttes.

Til § 15

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1 at fødevareministeren kan nedlægge de forbud og udstede de påbud, der anses for nødvendige for overholdelse af regler fastsat efter loven.

Der kan f.eks. være tale om forbud mod at flytte bifamilier eller bimateriel og påbud om rengøring, fjernelse eller destruktion af brugt materiel.

Hensynet bag nedlæggelse af forbud og udstedelse af påbud vil være at forebygge en eventuel spredning af skadegørere til andre bier, bigårde eller bifamilier.

Virkemidlerne vil blive benyttet i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2 at ministeren kan lade foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, hvis et forbud eller påbud ikke efterkommes inden en nærmere fastsat frist, og der f.eks. er risiko for, at overtrædelser vil medføre spredning af f.eks. skadegørere.

Til stk. 3

Det foreslås endvidere i stk. 3, at der bliver udplantingsret for foranstaltninger, der udføres i medfør af stk. 2, samt for vedtagne bøder. Der gives også hjemmel til at inddrive de skyldige beløb ved lønindeholdelse hos den pågældende efter reglerne om inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Disse bestemmelser har til formål at medvirke til at effektivisere de offentlige myndigheders inddrivelse af restancer hos borgeren. Ud over at effektivisere inddrivelsen, vil bestemmelserne samtidig lette domstolssystemet for civile tvister om mindre beløb og give borgerne opfattelse af mindre bureaukratisk administration.

Til § 16

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til § 3a i den gældende lov. Bestemmelsen i § 3a blev indsat i loven som konsekvens af den ressortfordeling, der ved oprettelsen af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender blev fastlagt mellem Fødevarerministeriet og det nye ministerium (jf. L 122 fra 2005).

Det foreslås, at fødevarerministeren kan uddelegere sine beføjelser til en institution under ministeriet, og at der kan fastsættes regler om klageadgang, herunder om at klageadgangen afskæres.

For så vidt angår klageadgang er der med formuleringen givet adgang til helt eller delvist at afskære klageadgangen. Som altovervejende hovedregel vil toinstansprincippet ikke blive fraveget og klageadgangen tænkes udelukkende afskåret i de situationer, hvor der er tre instanser.

Hvis klageadgangen ikke afskæres, kan indsendelse og behandling af klager reguleres. Der vil eksempelvis kunne fastsættes en frist for udnyttelse af rekursmulighed, krav til klagens form og indhold eller regler om klagens indsendelse.

Der gives med forslaget hjemmel til remonstration, dvs., at den myndighed, som har truffet en afgørelse, der kan påklages, kan genoptage sagen og eventuelt træffe en ny afgørelse, selvom der er indgivet en klage. Myndigheden vil således kunne træffe en ny realitetsafgørelse, som giver klageren helt eller delvist medhold, uden at sagen skal forelægges rekursinstansen. Denne nye afgørelse kan også påklages til rekursinstansen. Det må derfor betragtes som en administrativ lettelse både for myndighederne og for borgerne, at en myndighed har hjemmel til remonstration. Det har tidligere været vurderet, at remonstration kunne ske i alle tilfælde uden lovhjemmel. Folketingets Ombudsmand har imidlertid givet udtryk for (FOB 1997, s. 87 ff.), at remonstration i alle tilfælde, hvor der er indgivet klage, efter hans opfattelse, kræver udtrykkelig lovhjemmel. Denne udtrykkelige hjemmel indføres med forslaget.

Til stk. 2

Med forslaget til stk. 2, kan fødevarerministeren delegerer sine beføjelser efter loven til en statslig institution uden for ministerområdet, således administrationen kan tilrettelægges hensigtsmæssigt uanset ministertilhørsforhold. Hjemlen til uddelegering af kompetence har ikke på nuværende tidspunkt noget konkret anvendelsesområde. Bestemmelsen blev som det fremgår ovenfor indsat i den gældende lov som konsekvens af den ressortfordeling der blev fastlagt ved oprettelsen af Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender.

Til § 17

Til stk. 1

Med den foreslåede bestemmelse gives der adgang til, at myndigheden kan foretage tvangsindgreb uden retskendelse, idet der er tale om kontrolforanstaltninger, og en domstolsprøvelse derfor i overvejende grad vil blive af formel karakter.

Det fremgår af bestemmelsen, at tvangsindgreb kun kan finde anvendelse, hvis det skønnes nødvendigt. Det almindelige proportionalitetsprincip indebærer, at myndigheden er forpligtet til at anvende den mindst indgribende reaktion, som er tilstrækkelig til opnåelse af formålet.

For at kunne iværksætte den fornødne bekæmpelse af skadegørere hos bier, er det nødvendigt at føre en effektiv kontrol i forbindelse med angreb heraf. Der er derfor behov for, at myndighederne har adgang til de lokaliteter, hvor bier og bistader m.v. forefindes. Hjemlen i stk. 1 er nødvendig, da der undtagelsesvis kan forekomme tilfælde, hvor det skønnes påkrævet,

at et kontrolbesøg skal gennemføres uvarslet, og uden at sagen forsinkes ved, at myndigheden skal indhente retskendelse. Myndighedernes adgang gælder således alle lokaler, køretøjer m.m., der benyttes i forbindelse med avl af bier.

Den gældende lov om biavl indeholder i § 2, en tilsvarende bestemmelse om myndighedernes adgang uden retskendelse. Bestemmelsen anvendes i praksis sjældent. Bisygdomsinspektører tilkaldes som udgangspunkt af biavleren selv.

Det har været overvejet at indskrænke anvendelsesområdet for bestemmelserne om kontrolbesøg m.v. Af hensyn til muligheden for at bekæmpe skadegørere hos bier er det imidlertid nødvendigt at bibeholde hjemlen. Det vurderes ikke at være hensigtsmæssigt at indskrænke hjemlen.

Med hensyn til de lokaliteter, hvor de kontrollerende myndigheder har adgang til at efterse dokumenter m.v., gælder det, at det for biavlere ofte ikke vil være muligt at foretage en opdeling i en forretningsmæssig del og en privat del.

En anden forudsætning for at kunne udføre en effektiv kontrol er, at myndighederne har ret til at gøre sig bekendt med de af loven omfattede personers skriftlige materiale, herunder materiale i elektronisk form i det omfang, det er nødvendigt for administration og kontrol i henhold til loven. I en række tilfælde vil formålet med den offentlige kontrol forspildes, hvis kontrolmyndigheden ville skulle afvente retskendelse for at kontrollen kan gennemføres.

Der er efter de gældende regler pligt til at udfærdige en flytteattest ved flytning af bier. Dette dokument sendes normalt i kopi til den stedlige bisygdomsinspektør. Bestemmelsen om at kunne få adgang til dokumenter m.v. der kan befinde sig i biavlerens private bolig er derfor ikke umiddelbart relevant at anvende. I forbindelse med et massivt angreb af skadegørere, hvor der kan blive stillet krav om registrering m.v. af bier, vil der imidlertid kunne opstå behov for at bringe bestemmelsen i anvendelse af hensyn til muligheden for at gennemføre en nødvendig kontrol.

Den foreslåede bestemmelse skal endvidere ses i sammenhæng med bestemmelserne i lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter med senere ændringer. Denne lov indeholder bl.a. regler om myndighedernes pligt til at give underretning til vedkommende borger eller virksomhed forud for et tvangsindgrebs gennemførelse, samt om den fremgangsmåde som forvaltningsmyndighederne skal følge ved iværksættelse af tvangsindgreb uden for strafferetsplejen (kontrolbesøg m.v.).

Til stk. 2

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2 skal den, der er omfattet af reglerne i loven, efter anmodning give tilsynsmyndigheden de oplysninger, som har betydning for kontrollen. Oplysninger om økonomiske og regnskabsmæssige forhold kan være et vigtigt led i kontrollen. Kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, kan kræves afgivet. Myndighederne kan vederlagsfrit forlange EDB-udskrifter og kopier af relevant materiale samt prøver af enhver art, som er relevant for kontrollen.

Bestemmelsen er ikke praktisk anvendelig i dag, men kan blive relevant at anvende i tilfælde af større angreb af skadegørere.

Til stk. 3

Efter stk. 3 kan fødevarerministeren eller den ministeren bemyndiger hertil, vederlagsfrit udtage prøver til undersøgelse. Bestemmelsen kan f.eks. finde anvendelse i forbindelse med kontrol for skadegørere.

Til § 18

Det foreslås, at fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte regler om kontrol med, at loven eller de i medfør af loven fastsatte regler overholdes. På tilsvarende vis kan der fastsættes bestemmelser om kontrol med overholdelse af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om forhold omfattet af loven.

Der er tale om en standardbestemmelse, der f.eks. kan bruges til at fastsætte bestemmelser om, at biavlere skal føre logbøger, krav om opbevarelse af dokumentation i forbindelse med angreb af skadegørere m.v.

Reglerne vil blive sendt i høring det udvalg der vil blive nedsat i medfør af § 2.

Til § 19

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, nr. 1, at overtrædelser eller undladelse af at efterkomme forbud og påbud meddelt efter § 15, stk. 1, kan straffes med bøde. Det foreslås endvidere i stk. 1, nr. 2, at den, der undlader at afgive oplysninger efter § 17, stk. 2, kan straffes med bøde. Endelig foreslås det i stk. 1, nr. 3, at undladelse af at stille bistand til rådighed efter § 17, stk. 2, straffes med bøde.

Til stk. 2

I stk. 2 bemyndiges fødevarerministeren til at fastsætte bødestraf for overtrædelse af regler udstedt i medfør af loven. Bestemmelsen giver endvidere mulighed for, at der kan fastsættes straf af bøde for over-

trædelse af bestemmelser i regler fastsat af Det Europæiske Fællesskab om forhold, der er omfattet af denne lov.

Til stk. 3

Begås en overtrædelse af selskaber m.v., foreslås det i stk. 3, at der kan pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Til § 20

Med forslaget til § 20 skabes der hjemmel til, at fødevareministeren kan meddele administrative bødeforelæg. Det administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor sagen er klar såvel med hensyn til overtrædelsens indhold, som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt. Bødestørrelsen vil blive fastlagt på grundlag af retspraksis. Det er ligeledes, som anført i bestemmelsen, en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og er enig i, at sagen kan afgøres med et bødeforelæg.

Administrativt bødeforelæg vil ofte blive opfattet som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en indenretlig afgørelse, som involverer såvel politi som retsvæsen. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at borgeren i relativt ukomplicerede sager kan vælge mellem de to muligheder. Anvendelsen af administrative bøder indebærer en aflastning af domstolene og tillige en hurtigere afgørelse af sagen.

Retsplejeloven finder efter § 831, stk. 1, nr. 2 og 3, om indholdet af anklageskrift tilsvarende anvendelse for administrative bøder, jf. § 924, stk. 2. Det følger ligeledes af retsplejelovens principper, at modtageren af bødeforelægget ikke er pligtig at udtale sig.

Vedtages et bødeforelæg i rette tid, eller bliver den stedfundne vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning jf. retsplejelovens § 924, stk. 3.

Da der ikke i dag er retspraksis på området vil bøniveauet for overtrædelse af de enkelte bestemmelser skulle fastsættes af domstolene, inden bestemmelsen kan bringes i anvendelse.

Til § 21

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. oktober 2006. Med en ikrafttræden 1. oktober, vil den igangværende sæson være afsluttet, og det vil være muligt for biavlerne at tilpasse sig det nye regelsæt inden start af en ny sæson

Til stk. 2

Den gældende lov om biavl, jf. lovbekendtgørelse nr. 585 af 6. juli 1995, som ændret ved § 11 i lov nr. 1082 af 20. december 1995 og § 1 i lov nr. 404 af 1. juni 2005, ophæves i medfør af stk. 2, idet dog bestemmelserne om veterinærkontrol ved ud- og indførsel af bier, indtil videre forbliver i kraft. Bestemmelserne blev overført til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender ved bekendtgørelse nr. 1530 af 20. december 2004 om ændring af bekendtgørelse om ændring i ministeriernes forretningsområder.

Til stk. 3

I stk. 3 foreslås det, at regler fastsat i medfør af den gældende lov om biavl forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye regler.

Til § 22

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Til lovforslag nr. L 149. Skriftlig fremsættelse (26. januar 2006)

Fødevareministeren (Hans Christian Schmidt):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til Lov om biavl
(Lovforslag nr. L 149).

Lovforslaget fremsættes med henblik på en styrkelse af biområdet. Biavlen omfatter erhvervsbiavlere, fritidsavlere og hobbyavlere. Ud over de direkte forbrugere af honning m.v. nyder også landmænd, gartnere, frugtavlere og brugere af parker, skov og det åbne land gavn af bierne. Målgruppen for indsatsen er derfor bred og sammensat. Biavlen i Danmark er international anerkendt, og karakteristisk ved et bredt offentligt-privat samarbejde mellem biavlerforeningerne og de offentlige myndigheder.

Med forslaget videreføres grundelementerne i gældende lov, idet bestemmelserne samtidig forenkles og moderniseres. Det eksisterende Statens Bisygdomsnævn har udelukkende rådgivet om sygdomsbekæmpelse, men med forslaget gives mulighed for en bredere rådgivning om ek-

sempelvis bestøvningsaspekter, rekruttering, uddannelse, generel lønsomhed m.v.

Med lovforslaget fremtidssikres det offentlige sygdomsberedskab dels ved en udvidelse af sygdomsbegrebet dels ved, at fødevareministeren bemyndiges til at indføre nødvendige foranstaltninger ved særlige alvorlige angreb af skadegørere, herunder nye invasive arter i lokalområder. Fødevareministeren bemyndiges til som hidtil at yde erstatning for tab som følge af offentlige bekæmpelsesforanstaltninger.

Biinspektørernes virkefelt foreslås udvidet i forhold til i dag i takt med, at uddannelse af inspektører styrkes.

Lovforslaget forenkler og moderniserer også voldtgiftssystemet for biforgiftningssager. Fremover vil der kun være ét voldtgiftsnævn, hvilket afspejler hensynet til effektivitet, ensartet behandling og et faldende antal biforgiftningssager.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefales det til Folketingets velvillige behandling.